

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตาม
ความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

Roles of Educational Institution Administrators in the Student Care and Support
System according to the Opinions of Teachers in the Waeng Phattana Network
Center, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2

สุเมธ หมาตรา¹ และดร.โนรีณี เบ็ญจวงศ์²

Sumeth Madra¹ and Dr. Norinee Benchawong²

สังกัดคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of role of school administrators of the student care and support system of teachers in the Waeng Phatthana Network Center, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 2) to compare the role of school administrators of the student care and support system of teachers in Waeng Phatthana Network Center, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 classified by gender, age, educational level, and working experience. 3) to collect suggestions the role of school administrators of the student care and support system of teachers in Waeng Phatthana Network Center, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2. The research samples consisted of 90 teachers in Waeng Phatthana Network Center, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 of academic year 2025. The stratified sampling was accumulated by 73 participants by Krejcie and Morgan method. The equipment was questionnaires. The data analysis was collected by percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. Research result can be concluded as follows; 1) The role of school administrators of the student care and support system of teachers in Waeng Phatthana Network Center, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 overall was at a very high level considering each side were high. 2) The comparison of the role of school administrators of the student care and support system of teachers in Waeng Phatthana Network Center, Narathiwat Primary Educational Service

Area Office 2 classified by gender, age, educational level, and working experience. When considering each side were not different. 3) The suggestions towards the role of school administrators of the student care and support system of teachers in Waeng Phatthana Network Center, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 revealed that protection, supporting, problem solution and screening were at a highest level, followed by student referral, supporting, development and personal student recognition

Keywords: Educational Institution Administrators, Student Care and Support System, Waeng Phattana Network Center

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 90 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร โดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จำนวน 73 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า ที เทส และการทดสอบค่าเอฟเทส ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 2) จากการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า ด้านการป้องกันช่วยเหลือแก้ปัญหาและด้านการคัดกรองนักเรียนมากที่สุด รองลงมา ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านส่งเสริมและพัฒนา และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องและตอบสนองเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ว่าความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในหมวดที่ 1 มาตราที่ 6 ในหมวดที่ 4 มาตราที่ 22 แนวทางการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 : 3-7) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และสามารถเผชิญวิกฤติได้อย่างเหมาะสม โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงาน ร่วมกับบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูทุกคน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่มีความชัดเจน มีมาตรฐาน และตรวจสอบได้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำที่ต้องวางแผนนโยบาย กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวทางระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอย่างชัดเจน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้านผ่าน 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมและพัฒนา (4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (5) การส่งต่อนักเรียน ซึ่งล้วนต้องอาศัยบทบาทของผู้บริหารในการขับเคลื่อนให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559: 17)

พื้นที่ศูนย์เครือข่ายแฉ่งพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ตั้งอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวิถีชีวิต การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงต้องอาศัยบทบาทเชิงรุกของผู้บริหารที่เข้าใจบริบทพื้นที่อย่างลึกซึ้ง และสามารถบริหารจัดการโดยบูรณาการความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และยังมีปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ เช่น ขาดการวางแผนที่ชัดเจน ขาดการสนับสนุนเชิงนโยบายจากผู้บริหาร หรือความไม่ต่อเนื่องของการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างด้านการรับรู้และทัศนะของครูต่อบทบาทของผู้บริหาร ทัศนะของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงานในสถานศึกษา เนื่องจากครูเป็นบุคลากรด่านหน้าที่มีบทบาทโดยตรงในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานของผู้บริหาร หากครูมีทัศนะที่ดีและเห็นคุณค่าของบทบาทผู้บริหารในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดความร่วมมืออย่างเต็มที่ ในทางตรงกันข้าม หากครูมีทัศนะในทางลบอาจนำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่ต่อเนื่องหรือขาดแรงจูงใจ งานวิจัยของ รัตนา ศิริประกานกุล (2564: 45-48) พบว่า ทัศนะของครูต่อบทบาทของผู้บริหารในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการดำเนินงาน โดยเฉพาะในด้านการวางแผน การสื่อสาร และการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่า การรับรู้และทัศนะของครูเป็นตัวสะท้อนที่สำคัญในการประเมินบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทจริงของสถานศึกษา

จากสภาพปัญหาและสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 เพื่อให้ทราบถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและ พัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน รวมทั้งศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในพื้นที่ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ถือเป็นกลไกสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการดูแล ส่งเสริม และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจน ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม ศาสนา และสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครอง รวมถึงศูนย์ เครือข่ายวังพัฒนายังประสบปัญหาด้านความปลอดภัยและปัญหาทางสังคม ส่งผลให้สถานศึกษาจำเป็นต้องให้ ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ตัวอย่างเช่น การติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนยากจน การเยี่ยมบ้านนักเรียน การเฝ้าระวังการออกกลางคัน การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และหน่วยงานภายนอกในการช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งล้วนเป็นกระบวนการที่ สะท้อนถึงคุณภาพการบริหารจัดการและการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา บทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบาย วางแผน สนับสนุนทรัพยากร และสร้างความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษานอกจากนี้ การศึกษาค้นคว้าวิจัยยังช่วยสะท้อนภาพการดำเนินงานจริงของสถานศึกษา ตลอดจน ชี้ให้เห็นถึงระดับบทบาทของผู้บริหารในแต่ละด้าน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา นโยบายและแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของ พื้นที่และหลักการประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งผลการวิจัยยังสามารถใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบในศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้อาศัยหลักการของคู่มือบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) พ.ศ. 2546 ของกรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมสุขภาพจิต. 2546: 6 - 34) ในกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 ด้านประกอบด้วย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 7 โรงเรียน รวมจำนวน 90 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 กลุ่มงานบริหารบุคคล. 2568)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 7 โรงเรียนรวมจำนวน 73 คน ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์ (Krejcie and Morgan) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ

ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2568

ขอบเขตด้านเวลา

ระหว่างเดือน มิถุนายน พ.ศ.2568 – พฤษภาคม 2569

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

วรรณรัฐ ลิมละมัย (2567: 40) กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกตามตำแหน่ง หน้าที่ กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษามีบทบาทเป็น

ทั้งการเป็นผู้บังคับบัญชา จูงใจ มอบหมายงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และจัดการให้สถานศึกษาดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำพาสถานศึกษาให้บรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้

ปรารธนา เขี่ยมบาง (2567: 38) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไป ตามมาตรฐานที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาภายในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมหรือแบบแผนการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่ง ความรับผิดชอบและภาวะเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการกำหนดนโยบาย วางแผน ควบคุมและจัดการทรัพยากร ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อส่งเสริมบรรยากาศและคุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

วิภาดา วงษ์บุบผา (2561: 35) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีสิทธิและหน้าที่ของการเป็นผู้นำในการพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยมีบทบาทในการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษา พัฒนาคูณภาพการศึกษาและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรมีการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้การทำงานภายในสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีระบบและบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งสร้างความมั่นใจในคุณภาพของสถานศึกษาต่อสาธารณชน

สุกฤตยา ปงกันทา (2561: 39) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ต้องมีบทบาทหน้าที่และปฏิบัติตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษาและทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความสุขในการทำงานเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา รวมถึงเสริมสร้างการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เต็มศักยภาพเกิดประโยชน์สูงสุดและที่สำคัญต้องแสดงออกถึงภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่บทบาทในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป รวมถึงการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีเป็นผู้นำกำหนดทิศทาง เป็นนักจัดองค์กร

สรุปได้ว่า ความสำคัญของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา คือ การเป็นผู้นำที่มีหน้าที่กำหนดทิศทาง วางนโยบาย วางแผน จัดระบบและควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและนโยบายของชาติโดยต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งด้านการบริหารวิชาการ บุคลากร งบประมาณ ทรัพยากรและการประสานงานกับชุมชน ตลอดจนแสดงออกถึงภาวะผู้นำในการจูงใจมอบหมายงาน แก้ปัญหาและสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีศักยภาพสูงสุด อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาเป็นระบบมีประสิทธิภาพสร้างความเชื่อมั่นต่อสังคมและนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ

ขอบข่ายของบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร (2555) ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 กำหนดบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ 1) ควบคุม ดูแลให้การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสอดคล้องกับนโยบายภาวะเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากำหนด 2) พิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา 3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4) จัดทำมาตรฐาน และภาระงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา 5) ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสนออนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและ 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติกฎหมายอื่นตามอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหรือคณะกรรมการการศึกษาสถานศึกษามอบหมาย

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2560) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

สุวรรณทนา ชื่นอยู่ (2564: 25) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานดูแลนักเรียนอย่างมีระบบและขั้นตอนที่ชัดเจนเพื่อป้องกัน ดูแล แก้ไขให้ความช่วยเหลือพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพนักเรียนอย่างมีแบบแผน ด้วยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งบุคลากรภายในโรงเรียนและหน่วยงานภายนอก โดยมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรดังกล่าวเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขมีสมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทักษะชีวิต ภูมิคุ้มกันทางร่างกายและมีจิตใจที่เข้มแข็งมีทักษะการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

นักพนธ์ ดิศเจริญ (2565: 38) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นหมายถึง กระบวนการส่งเสริม บำบัดช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียน อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ มีการประสานงาน ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนชัดเจน มีคุณภาพมีมาตรฐานและมีหลักฐานการดำเนินงานสามารถตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2565) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มีแบบแผนมีขั้นตอนอย่างชัดเจน ในการส่งเสริม สนับสนุน ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ประสบความสำเร็จทางการเรียนและให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างรอบด้าน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ พร้อมด้วยการประสานความร่วมมือจากครู บุคลากรในโรงเรียน หน่วยงานภายนอกและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อดูแล ป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะ ทักษะชีวิต สุขภาวะทางกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ นักเรียน สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐาน และตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรม

ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เพลินพิศ ลิงห์คำ (2560: 39) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญเพื่อ พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประชาชาติในอนาคต

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2560) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญและความจำเป็นโดยนักเรียน จะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้าน พฤติกรรมให้มีคุณภาพครูใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทางการเรียน ข้อมูล สุขภาพของนักเรียนและข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2565) ได้ให้ความสำคัญของระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการ ดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อาทิ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูทุกคน ฯลฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงกำหนดนโยบายสำคัญให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พิทักษ์ ปกป้อง คัดกรองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสม และทันการณ์ได้รับการพัฒนาในทุกมิติเพื่อให้ เป็นคนดีมีความสุขและปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและหมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียน มีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการสำคัญที่ครูและผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมกันในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มี พัฒนาการที่ก้าวหน้าในทุกด้าน สามารถปรับตัว แก้ไขปัญหา พัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จและอยู่ในสังคม ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยอธิบายความสำคัญแต่ละด้าน ดังนี้ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยความ แตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลาย รูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการ ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้องซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้หรือการคาดเดาโดยเฉพาะ ในการแก้ไขปัญหานักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่ม นักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือ นักเรียน หรือเกิดได้น้อยที่สุดด้านการส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียน กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป ด้านการ ป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่า เทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและ หาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหานี้โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป และด้านการส่งต่อนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการนั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลาม กลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

สรุปได้ว่า หลักการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มุ่งเน้นการยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการดูแลและพัฒนา เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างและมีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต จึงต้องใช้วิธีการและเวลาในการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล อีกทั้งความสำเร็จของการดำเนินงานขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ที่ต้องมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การปฏิบัติ และการสนับสนุน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และนำไปสู่การพัฒนาที่นักเรียนอย่างเต็มศักยภาพในทุกด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 7 โรงเรียน รวมจำนวน 90 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2)

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 7 โรงเรียนรวมจำนวน 73 คน ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน เป็นแบบ (Check List) ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้คำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีจำนวน 5 ด้าน จำนวน 26 ข้อ ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มี 6 ข้อ 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มี 5 ข้อ 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มี 5 ข้อ 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มี 5 ข้อ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มี 5 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Numerical Rating Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนถึงผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 73 ชุดพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยตรง พร้อมข้อความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายใน 20 วัน นับตั้งแต่ได้รับแบบสอบถาม
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ สรุปผลเพื่อนำเสนอเป็นผลการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

1. แบบสอบถามที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูล
2. แบบสอบถามที่ 2 วิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและภาพรวมทั้ง 5 ด้าน เพื่อต้องการทราบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูตอบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบช่วยเหลือนักเรียนของครูศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เมื่อจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ใช้สถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test) คำถามปลายเปิดที่แสดงความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาอื่น ๆ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิดเป็นข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการจัดกลุ่มตามความถี่ตามปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	(n=73)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.53	0.55	มากที่สุด
2.	ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.54	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน (ต่อ)

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	(n=73)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
3.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	4.49	0.53	มาก
4.	ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา	4.50	0.59	มากที่สุด
5.	ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.49	0.61	มาก
รวม		4.51	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.54$, S.D. = 0.55) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=4.53$, S.D. = 0.55) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{X}=4.50$, S.D. = 0.59) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ($\bar{X}=4.49$, S.D. = 0.53) อยู่ในระดับมาก และด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X}=4.49$, S.D. = 0.61) อยู่ในระดับมาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ		อายุ		ระดับการศึกษา		ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	
	T	Sig.	F	Sig.	T	Sig.	F	Sig.
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	-0.30	0.764	0.41	0.664	1.05	0.307	0.38	0.685
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	-0.21	0.833	0.38	0.686	1.08	0.302	0.34	0.712
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	-0.25	0.803	0.32	0.728	1.02	0.315	0.29	0.750
4. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา	-0.24	0.811	0.29	0.750	1.10	0.298	0.27	0.763
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	-0.09	0.928	0.30	0.742	1.07	0.305	0.26	0.773
ภาพรวม	-0.27	0.785	0.42	0.660	1.07	0.305	0.26	0.773

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกรายด้านมีดังต่อไปนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 1.1 ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลบางส่วนยังไม่ครบถ้วน
 - 1.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการให้ข้อมูลนักเรียนยังมีไม่มากเท่าที่ควร
 - 1.3 ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้มีความครบถ้วนและทันสมัย
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน
 - 2.1 เครื่องมือและเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนยังไม่หลากหลาย
 - 2.2 ครูบางส่วนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ
 - 2.3 ผู้บริหารควรจัดอบรมหรือพัฒนาครูเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียน
 - 2.4 ควรกำหนดเกณฑ์และแนวทางการคัดกรองนักเรียนให้ชัดเจน
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา
 - 3.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนบางครั้งยังไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน
 - 3.2 งบประมาณและทรัพยากรในการจัดกิจกรรมยังไม่เพียงพอและเหมาะสม
 - 3.3 ผู้บริหารพึงสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณในการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน
 - 3.4 ส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกในการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน
4. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา
 - 4.1 การประสานงานกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหานักเรียนยังดำเนินการได้ไม่ครอบคลุมทุกกรณี
 - 4.2 ครูบางส่วนยังขาดทักษะในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน
 - 4.3 จัดอบรมพัฒนาศักยภาพครูด้านการให้คำปรึกษาและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน
 - 5.1 ขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนยังไม่เป็นระบบชัดเจนในบางกรณี
 - 5.2 การติดตามผลหลังการส่งต่อนักเรียนยังไม่ต่อเนื่อง
 - 5.3 ผู้บริหารควรจัดทำแนวทางหรือระบบการส่งต่อนักเรียนที่ชัดเจน
 - 5.4 ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการส่งเสริมและพัฒนา และด้านการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานของครูให้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องมาจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งในด้านการเรียน พฤติกรรม และการดำเนินชีวิต โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามการดำเนินงานของครูให้เป็นไปตามระบบที่กำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559: 22) ที่กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้องจัดให้มีการดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและกำกับติดตามการดำเนินงานของครูเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา ใจกล้า (2561: 96) ที่ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้นำในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย อุ้นแก้ว (2560: 93) ที่ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ครูดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในด้านการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการติดตามช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ ศรีสุข (2562: 105) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำกับติดตามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม ในทำนองเดียวกันสมชาย วงศ์สุวรรณ (2563: 85) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อร่วมกันดูแลและพัฒนาเด็กนักเรียนอย่างรอบด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาพรพันธ์ แสงทอง (2564: 91) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะในด้านการวางแผน การกำกับติดตาม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

2. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

2.1 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากครูทั้งเพศชายและเพศหญิงมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเหมือนกันและปฏิบัติงานภายใต้แนวทางการบริหารเดียวกันของสถานศึกษา จึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะใกล้เคียงกันผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชัย อุ้นแก้ว (2560: 93) ที่ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้แนวทางเดียวกัน

2.2 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากครูทุกช่วงอายุมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในลักษณะเดียวกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะใกล้เคียงกันผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ศรีสุข (2562) ที่ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทำนองเดียวกันสมชาย วงศ์สุวรรณ (2563: 79) พบว่า อายุของครูไม่ได้ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากครูทุกคนได้รับการถ่ายทอดแนวทางการดำเนินงานจากผู้บริหารในลักษณะเดียวกัน

2.3 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากครูทุกคนได้รับการอบรมและมีความรู้เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเหมือนกัน จึงทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะใกล้เคียงกันผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาพันท์ แสงทอง (2564: 91) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายแวงพัฒนา สังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูทุกคนมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเหมือนกัน และมีการดำเนินงานตามระบบที่สถานศึกษากำหนด

ไว้ จึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะใกล้เคียงกัน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย อุ้นแก้ว (2560: 93) ที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผล

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 2) จากการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์เครือข่ายวังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการป้องกันช่วยเหลือแก้ปัญหาและด้านการคัดกรองนักเรียนมากที่สุด รองลงมา ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านส่งเสริมและพัฒนา และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เช่น ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ข้อมูลด้านพฤติกรรม การเรียนรู้ และสภาพครอบครัว เพื่อให้ครูสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์และวางแผนช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการให้ข้อมูลนักเรียน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนแต่ละคน
2. ด้านการคัดกรองนักเรียนผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดเกณฑ์และเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน และดำเนินการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถวางแผนการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและตรงกับสภาพปัญหาของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต โดยควรสนับสนุนทรัพยากรและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ
4. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูมีการติดตามพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด และดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างทันที่ รวมทั้งควรมีการจัดกิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน เพื่อช่วยลดปัญหาพฤติกรรมและส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในสังคม

5. ด้านการส่งต่อนักเรียนผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานด้านสาธารณสุขหรือหน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา โดยควรมีระบบการส่งต่อที่ชัดเจนและมีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในพื้นที่หรือบริบทอื่น ๆ เช่น โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น หรือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานและนำไปสู่การพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความร่วมมือของครู ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุผล

3. ควรมีการศึกษารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้พัฒนาการดำเนินงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรมีการศึกษาผลลัพธ์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรม การเรียนรู้ และคุณภาพชีวิตของนักเรียน เพื่อประเมินผลลัพธ์ของการดำเนินงานและนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

References

- ธนิศา ศุภรสุคนธ์. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ (พิบูลย์ราษฎร์). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร
- ธนิศา คุประเสริฐ. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการประกันคุณภาพภายในตามการรับรู้ของบุคลากรของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนเขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. ถ่ายเอกสาร
- นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ถ่ายเอกสาร
- ปรารธนา เอี่ยมบาง. (2567). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร
- พัชรพร พลิชฐ์พรพงศ์ และกัลยมน อินทุสุต. (2567). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายุคดิจิทัล ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร
- เพลินพิศ ลิงห์คำ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร

- รัตนา ศิริประภาณุกุล. (2564). ทักษะของครูตบตาของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร
- วรรณรัฐ ลิ้มละม้าย. (2567). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทักษะความเข้าใจ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดลพบุรี. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร
- วาสนา เต่าพาลี. (2557). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับปัจจัยจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ถ่ายเอกสาร
- วิภาดา วงษ์บุบผา. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร
- ศุภาวิดา บัวทอง. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับค่านิยมหลัก 12 ประการของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สิวรรณ ไชยกุล. (2562). การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. ถ่ายเอกสาร.
- สุกฤตยา ปงกันทา. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ยุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา. กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- สุนิสา มุ่ยจีน. (2563). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหาร การศึกษา. จันทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. ถ่ายเอกสาร.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาภรณ์ เทียงทางธรรม. (2564). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. จันทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี สมประสงค์. (2565). การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร